

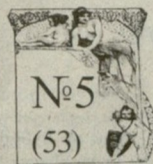

სახეობა

„საქართველოს რესპუბლიკის“
ყოველთვიური დამატება

...დიდი, განუზომე-
ლია მნიშვნელობა
თეატრისა და მხატვ-
რისათვის. კულტურ-
რა თეატრისა უმაღ-
ლესი კულტურაა
ერისა. იგი ხარობს,
ფრთებს ისხამს მა-
სთან ერთად და ეცე-
მა, კვდება ერის სიკ-
ვდილთან ერთად.
სანდრო
ახმეტელი.

მომონეპანი ავტობრაფიითურთ

რუბრიკას უძღვება ნანა ღვინეზაძე

დროს ერთი საოცარი თვისება აქვს, იგი ჩვენდაუნებურად აწვსრი-
გებს ყველაფერს. ერთ წრედ კრავს აწმყოს, წარსულსა და მომავალს.
ამ განზომილებაში ვსვდებით, ვიბრძვით, ვფიქრობთ, გვიყვარს და
ვვიბრძვით ადამიანები. ასე იქმნება ჩვენი ცხოვრების წიგნი, რომელშიც
მოგონებებამ დაგვტოვა ნანახი და განცდილი, გარდასულ დღეთა შთა-
ბეჭდილებანი.

განსაკუთრებულ ინტერესს კი ამ ადამიანთა ცხოვრებისა და მოღ-
ვაწურობის მიმართ ვინებით, რომლებიც ჩვენს გვერდით არსებობენ, მაგრამ,
ჩვენგან განსხვავებით, სხვა სამყარო ასულდგმულებთ. ასეთთა რიცხვს
კი, უწინარესად, ალბათ, მწერლები, პოეტები, მსახიობები მიეკუთვნ-
ებიან, სწორედ ამან განაპირობა ჩემი სტუმრობა ბაგონ კოტე მახა-
რაძესთან, რომელმაც, ვფიქრობთ, საკმაოდ საინტერესო შემოქმედ-
ებითი გზა განვლო და ამ ხნის მანძილზე მოსაგონარად დაუგრძოდა.
თანაც მასთან სწორედ მაშინ მივედი, როცა თავის სამუშაო თათხში
საწერ მაგიდას მისჯდებოდა და ფურცლებს ჩაპკირიკებდა. თვალ-
მომკრა თათხში შესულს, თავი აიღო და დამიღიო მითხრა, — წიგნზე
ვმუშაობ, ალბათ, მალე დავათავებ, ჩემი წიგნების კაცს ვასახ-
სენებელი ბევრი აქვს. განვლილი წიგნად აიკინებთ, მანამდე კი...

ყველაზე მთავარი

— მოდი, შორიდან დაიწყებ, პი-
რველი ქალიშვილის, მაკას დაბა-
დებიდან. ეს იყო ჩემს ცხოვრება-
ში ყველაზე დიდი მოვლენა. ცოც-
ხალი ადამიანი რომ ევლინება ამ
ქვეყნიდან და ის შენია სისხლით, ხო-
რციით და ყველაფრით, ეს შოკის შე-
გრძნობას იწვევს, მით უფრო, ახა-
ლგამრღობაში. ჩემი მეუღლე მეუ-
ბნებოდა, ყველა ბავშვი წითელია,
ნახე ეს როგორი თიროიო. დედა-
მისს ეხვეწებოდა, რომ მისი შვილი
ყველაზე ღამაში იყო. მერე შენც ბუ-
ნებრივად ექვევი ამის გვერდში,
გვეწვევება, რომ ყველაზე ღამაშია
შენი შვილი, მაგრამ ხომ იყით, მამას
ყოველთვის ვევი უნდა, გვარის გა-
მგრძობელი, პოდა ივიო განხდა,
მესამე კი ისევ გოგონა. ესეი ჩემი
ცხოვრების სამი საოცრება!

თათხში ვამრავი რამ იქვეს ყო-
რადლებას. მერე ვამიბრძობ. კე-
დები ფოტოებზე და ქვეყნი მთ-
ვონებებს ასხივებს. ხშირად რა-
მდენს იტყვს სულ ერთი წამი.
აქ ყველაფერი თეატრით სუ-
სიქება. წამიერად ცოცხლებდა
ჩემს თვალწინ სცენები სპექტა-
კლებიდან. აი, იმ სურათზე,
ქალბატონი ვერიკო მარგო მის,
სელები მუხლებზე დაუწევია და
ფოტოებს. რა საოცარი თვალბი
აქვს წარსულს. ამ მშვერის გე-
ვიობაში ვეძიებე უნებურად, მა-
გრამ მახსენდება...

ბაგონო კოტე, ბავშვობიდან საგზადა რა გამოგვყავთ?

— ერთმა მწერალმა ხუთი-ექვსი
წლის წინათ მითხრა, ბედის ნები-
ერა ხარო. ვერ ვიგევი, რომ ეს
მთლად ასეა. მე დარბო იჯახში და-
ვიბადე დედა! სკოლის ბიბლიოთეკის
გამე იყო, საოცრად განათლებული
ქალი. მამა — იმპერატორის არმი-
ის ოფიცერი, მოგვიანებით კი ვეუღლე-
ბრთვი მოსამსახურე, მაგრამ ამის გა-
მო სულ სდევნიდნენ. იმდენად გა-
ჭირებული ყოფა გექონდა, რომ,
თქვენ წარმოიდგინეთ, X კლასში ფე-
სხაემედიც არ მქონდა, პირდაპირ
წინდებზე მეცა კალსი. ვსვდებო-
ბდით ყოფილ პეროვსკაის ქუჩაზე.
ამ დღეებში ბევრი რამ განსაზღვრა
ჩემს ცხოვრებაში. იქვეა ვერის პა-
რკი, სადაც კალათბურთის მოედანი,
ახლო პირველი სკოლა, რუ-
სთაველის თეატრი, ოპერის თეატრი,
კონსერვატორია, მარჯანიშვილისა
და მოზარდ მაყურებელთა თეატრები.
ე. ი. მე უკვე ხელოვნების სფეროს
ალყაში ვიყავი მოქცეული. მერე პი-
რველი სკოლის მეტობართა წრე; მუ-
რად ანჯაფარიძე, ნოდარ ანდლუკაძე,
რეზო თაბუკაშვილი, თენგიზ შუშუ-
ღანი, დიდი გვეგლია, ელენე ფი-
ფშიძე, რომ აღარაფერი ვთქვა სპო-
რტზე; ჩემზე ერთი კლასით უფრო-
ნი იყო ოლიმპიური ჩემპიონი და-
ვით ციმაკურიძე, თხზა წლის გა-

ვრები, ბალეტი „კოპელია“ დაი-
გრა. ამ სპექტაკლზე ძალიან სერი-
ოზულად ვიმუშავე. უკვე ვმერყე-
ობდი თეატრსა და ბალეტს შორის.
ბოლოს მაინც გადასდია მსახიო-
ბობისაკენ სწრაფვამ.

— გელეუონი რეკავს, მომხრებით
ვსარგებლობ და კვლავ კელ-
საკენ ვაპარებ თვალს. ერთი
ფოტო განსაკუთრებით იქვეს
ჩემს ყურადღებას. ქალბატონ სო-
ფიკოს თიერი თავსაბური ახვევია,
მხოლოდ სახე ჩანს. მარტო თე-
ლები კი არა, სახის ყველა ნა-
წილი მგვეჩვენა, შეუძლებელია
თათხში ამ სახის არსებობა ვერ
იგრძნო. ალბათ, ამ ფოტოს შე-
ხვედრას დაეარქვევდი, ან...

— ბაგონო კოტე, შეუძლებელია
არ მოეხიბლეთ ამ სახეს, როგორ
შეხვდით ქალბატონ სოფიკოს?

ციდი, არ ვიცი, ვერიკოსა და მი-
შას ქალიშვილიც თუ ჰყავდათ. არა-
და, სოფიკოს უფროსი ძმა — რა-
მამი და მე თითქმის საბავშვო ბა-
დიან ვმეგობრობდით. სოფიკო ჩვი-
ლბები წლის ხდებოდა, როცა მე გა-
ვიცე, რომ იგი არსებობდა!

ერთხელ, შემთხვევით დავინახე
ეკრანზე. რა თქმა უნდა, შთაბეჭ-
დილება მთავრად, მაგრამ გაფი-
ქრებდასაც ვერ გაგებდავდი, რადგან
იგი უკვე გათხოვილი იყო. მე ჩემი
ცხოვრებით ვცოცხლობდი, ნელ-ნე-
ლა მივიწვედი წინ იმ საფეხურე-
ბით, რომელიც ყველა ხელოვანმა,
მსახიობმა გაიარა. მერე რუსთა-
ველის თეატრში შეხვდით. რომ
გვიხიბრათ, ყურადღებას არ ვაქცე-
ვდი-მეთქი, ეს გყვლი იქნება. მა-
გრამ იმის დამუვება არ შემიძლო,
რომ ჩვენ ოდესმე ერთად ვიქნე-

ერთად, სადაც ის რადაც, რაც ჩვე-
ნში ხდებოდა თურმე, თანდათან
იკრებდა ძაღვს და როცა ანალი-
გურ სცენურ სიჭკაიში აღმო-
ვნიდით, ამ ყველაფერმა უნებოდ
იფეთქა!

მას შემდეგ ძალიან ბევრი დრო
გავიდა, რაც მე და სოფიკო ერთად
ვართ. ავაშენეთ სახლი, შექმენით
თეატრი. არ ვხსობთ-მეთქი, ვერ
გვგვყვით, ჩვენდა ბედად, არ გან-
ვეკუთვნებით იმ შეწყვილებულ მსა-
ხიობებს, რომლებიც აღტაცებულნი
არიან ერთმანეთით, პირიქით, —
სოფიკო სულ კრიტიკის ქარ-
ცხლში მაგარებს. არც მე ვაკლებ.
ამან უფრო გააძლიერა ჩვენი თა-
ნაცხოვრება. ნარცისიზმის გვეყო-
ბიდან ორივე თავისუფალი ვართ.
მერე, არ მოხდა ის, რასაც ორი-
ვე ველოდით, რომ საზოგადოებ-
რიობა გაგვეყოფავდა, — ამანაც გა-
გვიიოლა ყოფა.

ერთი მსახიობის თეატრი — ნაბიჯი

საკუთარი თავისაკენ

— მამ არ მახსოვს, სოფიკოს
უთქვამს თუ არა როდისმე ჩემთვის
ქათინაური. ერთადერთი, როცა
ერთი მსახიობის თეატრი შექმე-
ნი, მაშინ თქვა: „აი, შენ ნამდვი-
ლად ამოვე შენი თავი“. ალბათ, მა-
რთლაც ასეა. ერთი მსახიობის თე-
ატრის შექმნის იდეა ვალერი ასა-
თიანს ეკუთვნის, ამ იდეის განხი-
რცილებზე მან ითავა. პირველი სპე-
ქტაკლი ილია ჭავჭავაძე იყო, რო-
მელიც მართლა კარგი გამოვივიდა.
მას მოჰყვა სპექტაკლი ქართულ-
ენარეულია ურთიერთობაზე, რო-
მლის ავტორიც იყო შესანიშნავი პი-
როვნება, მწერალი ჯემალი აჯია-
შვილი. დიდხანს ვერ შემოვიტყუ-
ეთ მსახიობები, რადგან ერთი სი-
რთულე ახლავს ასეთ თეატრს —
სცენაზე მარტო ყოფნის მომენტი.
მე უკვე მქონდა ამის გამოცდილება,
საერთაშორისო გადაყვების დროს
მიკროფონით მდიონობით ხალხს
ვუდაპარაკებოდი. შემდეგ, გამიხდა
მურმან ჯინორია, შესანიშნავი მსა-
ხიობი, მანაც, შეიძლება ითქვას, ამ
თეატრში იბოცა საკუთარი თავი.
ამას მოჰყვა მისი და სოფიკოს სპე-
ქტაკლი „დედა დედოფალი“. შემდეგ
დაიდგა მარინა ჯანაშიას სპექტა-
კლი „კარმენი“, რომელშიც მან ან-
ტიკური იონის პრინცი აიღო, ეს პრინცი
მონოსპექტაკლებში ოს კარად ით-
ვლება. უფრო ადრე მე ავიღე გრან
პრი. მურმანმა მარჯანიშვილის, სო-
ლო სოფიკომ რუსთაველის პრემია
მოიპოვა. ასე რომ, ჩვენს პაგარა
თეატრს წელიწადი არ გაუვლენია
უპრემიოდ.

— დევანდელი გადასახედიან როგორ თვლით, მაინც რომელ სპე- ქტაკლში ამოწურეთ თქვენი შე- სამდებლობები?

— იყით, საოცრად მიყვარდა მო-
სამართლის როლი მონოიქსაში,
რომელიც მარჯანიშვილის თეა-
ტრში იდგებოდა. მგონი, ცუდად
არ ვთამაშობდი, მაგრამ ეს არ იყო
რადაც განსაკუთრებული. ძალი-
ან მწყინს, რომ კარგად ვერ ვი-
თამაშე ბარონი მიუნაუშენი. სულ
ვინებობდი მეთამაშა დონ სეზარ
ლე ბაზანი. გოგი გვეგვეტორმა ითა-
მამა ბრწყინვალედ ეს როლი.

ალბათ, „ურიელ აკოსტაში“ ვი-
თამაშე კარგად, მაგრამ როცა ჩე-
მამდე ისეთი დიდი მსახიობი თა-
მამობდა, როგორც უმანგი ჩხე-
იძე იყო, ამის თქმაც შეუძა.

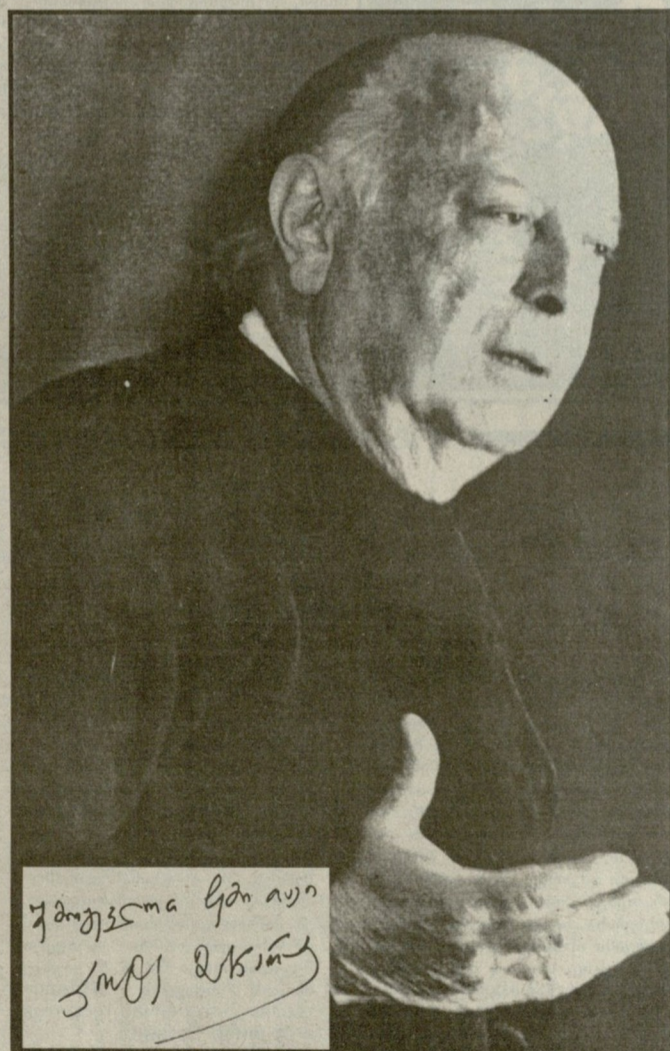
სცენაზე ლოდინის თამაში მიეუარდა...

ნმავლობაში თბილისის ჩემპიონები
ისე ვხდებოდი კალათბურთში, რომ
ალარე კი ვემზადებოდი. ასე რომ,
გარემომ ჩემს ცხოვრებაში ბევრი რამ
განაპირობა. ვერ ვახდები ნარკო-
მანი ან ქურდი, როცა შენს გარშე-
მო ასეთი არაფერ არის. ჩემი ცხო-
ვრება პრინციში ბავშვობიდან გა-
მოყოლილმა ხელოვნებისა და სპო-
რტის სიყვარულმა განსაზღვრა.

გზა თეატრამდე

— შვიდი წლის ვიყავი, როცა დე-
დამ საბალეტო სკუიში მიმიყვა-
ნა. ცოცხალი ხანში ვახტანგ ჭაბუკიანი
ჩამოვიდა და უცხად თავში ყველა-
ფერი დაგრივდა. არაფერი არ მი-
ნდოდა გარდა იმისა, რომ მისნი-
რი ვყოფილიყავი. მერე აკაკი ხო-
რავა ენახე ოტელოს როლში. ამან
საერთოდ გამოიზინა. მამიდა იხე-
ნებდა ხოლმე, რომ ღამით გაბობნე-
და ოტელოსო. საოცრება იყო ეს უნე-
ბლივ გაუგენა. მამა კატეგორიული
წინააღმდეგი იყო, რომ მსახიობი გა-
მოვსულიყავი, უნდოდა იურისტი ან
მათემატიკოსი ვყოფილიყავი. როგორ
ასედა ჩემი ბიჭი გზასო, — ამბობდა
ხოლმე, მაგრამ მე არ მგონია, რომ
არჩევანში შევიდი.

ათი წლის ვიყავი, რომ „მაცნა-
ტუნაში“ ვითამაშე. წლები რომ გა-
ვიდა და ვისხენებ, რომ ვეგენი მი-
ქვდა იყო ამ სპექტაკლის დირი-
გორი და სოლიო ვირსალაბის კო-
სტიუმი მეცა, არ მჯერა, რომ ეს
რეალობაა. ბედა ვამიღებ. ჩემი
პირველი პარტნიორი ელენე ყოფ-
ნი იყო. ამ სპექტაკლში ის მამას
როლს თამაშობდა და, ალბათ, ერთი
სპექტაკლს ბალერინა იქნებოდა,
რომ არა ბედის სიმუხთლე. მეოთხე
კლასში ვიყავით, მაფხულის არდა-
დეგებზე დასახვეწებლად წავედით.
ღენა ქარელის რაიონიდან არის,
საყიფშიძეთა და მაფხულსაც იქ
აგარებდა. არ ვიცი, ასე უცხად რა
მოსხა, სოფლიდან ფეხბეგდარევილი
ჩამოვიდა, მერე კი გაუწვრიდა, მა-
გრამ ისე არა, რომ ბალერინა გა-
მხდარიყო. ამის გამო გავიდა სა-
ბალეტო სკუიდან. ღენას სახით
ნიჭიერი, პოტენციური ბალერინა და-
იკარგა. თუმცა არ დაიკარგა თე-
ატრისთვის, ძალზე პლასტიკური იყო,
მან თეატრში გამოიყენა ეს ნიჭი.
საბალეტო სკუიდან რომ ვამთა-

— ყველაფერი ასე დაიწყო. მო-
სკოლში ვიყავით მე და რეზო ჩხეიძე
ახალგაზრდობის საერთაშორისო
ფესტივალზე, სწორედ იქ მითხრა
რეზო, რომ ფილმის „ჩვენი ემოს“
გადაღებას აპირებდა. ვეითხე, ვინ
მიიღებდა მონაწილეობას. გაორჯი
შეგველაია და სოფიკო, — მითხრა.
დავინტერესდი, ვინ სოფიკოს გუ-
ლისხმობდა, როცა გავიგე, გავო-

ბდით. ნელ-ნელა, თანდათან მო-
ხდა ყველაფერი, ჩვენი შეხვედრა
შედა.
თეატრის ერთი გამხელილი „ცო-
ლეა“.
— გაგიმხელთ, რომ თეატრს აქ-
ვს ერთი მავა — შეიძლება არც არა-
სოდეს არაფერი მომხდარიყო ჩე-
მსა და სოფიკოს შორის „ურიელ
აკოსტაში“ რომ არ გვეთამაშა

თარგან

„ბერიკეტი“ და ბურატი

ამას წინასწარ აკაკი ხორავას სახელობის მხახიობის სახლში სკოლა-სკული „ბერიკეტი“ პატარა მხახიობებმა თავიანთ თანატოლებს წარმოუდგინეს ა. გოლსტრომის „ბურატი“ თეატრალური „ა. შაპიროს ინსცენირებით.

ნამდვილად შთაბეჭდილი იყო ყმაწვილების თამაში. ბავშვები მუსიკალურად ასრულებდნენ სპექტაკლის ორგანიზატორთა, სკოლა-სკული „ბერიკეტი“ დირექტორისა და სამხატვრო ხელმძღვანელის გოგი თოდუას, მეტყველების პედაგოგის თამუნა ბუნიკაშვილის, ვოკალის პედაგოგის ზურა ჭარულაშვილისა და დამდგმელი რეჟისორის დათო ნიკოლოძის მითითებებს.

პატარა მსახიობები კარგად მოერგნენ თავიანთ როლებს. დასამახსოვრებელი იყო ნათია ზაგრაშვილის ღერეშარი, მის თვალბრწყინი ბავშური ემპატიობა ბრწყინებდა. გოგონა სცენაზე იმდენად მოხდენილი იყო, თითქოსდა დაბადებულიდანვე ღერეშარად დაბადებულიყო.

პატარა მსახიობები მოხიბლეს ბურატიანის როლის შემსრულებლებმა გიორგი ბუბაშვილმა და დათო ალაღაშვილმა. ისინი სცენაზე სხარგად და გო-

ნიერულად მოქმედებდნენ. ალ-სანინიანი იყო ყარაბას-ბარაბასის როლის შემსრულებელი ნიკუშა ქოქრაშვილი, რომელიც ძალას არ იმურებდა თავი უხემ, გულქვა თეატრის მეპატრონედ წარმოუდგინა, რასაც ჩინებული ასერხებდა. პატარა მალენა - ცისფერთვალა „თოჯინა“ თავისი სინაზით ყველას ატყუებდა. არგემონის როლს ირაკლი თურქაძე ასახიერებდა, პიეროს - გიორგი ყორღანაშვილი, კაბა ბაზილიოს - ანკო ყაზაშვილი, მელო ალისას კი სამი შემსრულებელი ჰყავდა: გენაძე მიქელაძე, სალომე ყარაღაშვილი და ქეთი შაითრიშვილი; სასტუმროს დიასახლისი - სალომე საბაგლიშვილი თავაზიანი დიასახლისისაგან წაშლილი სოცარი არგისტიმით მისხანე ქალბატონად გადაიქცა.

იმ დღეს შეიშა იყო აკაკი ხორავას სახელობის მხახიობის სახლში, სპექტაკლის დამთავრების შემდეგ სკოლა-სკულის ხელმძღვანელობამ პატარა მხახიობებს და მათ მეგობრებს პალოლო გადაუხადა და ბედნიერი მომავალი უხურვა. გამთანი ერთად დიდხანს ისმოდა მხიარული შეხახილი: „ბერიკეტი“!

რუსუდან მუხამბე. სურათში: სპექტაკლის მონაწილე „ბერიკეტი“.

მუსიკა

დიტცენბახიდან ბორჯომამდე ერთი ნაბიჯი ყოფილა

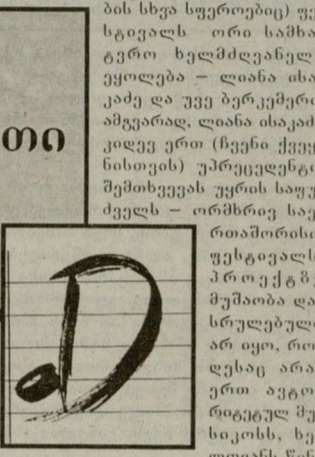
ლიანა ისაკაშვილის ახალი სიურპრიზი

მულეზაე გავაგენო - ფანგანია სიმეზიანი ორკესტრისათვის, რომელიც მეუღლესა და საქართველოს სახელმწიფო კამერულ ორკესტრს მიუძღვნა და რომლის საფუძვლად ქართული თემები, მოტივები იქცა.

ყოველივე ეს იყო გუშინ, დღეს კი, ჩვენი კამერული ორკესტრი ბორჯომის მემფისში, რათა კვლავაც მიიღოს მონაწილეობა უკვე გრადიციად ქვეულ საერთაშორისო ფესტივალში, რომელსაც ქალაქი დიტცენბახი მასპინძლობს. იქ შეეგებება და შეუერთდება თავის კოლექტივს ლიანა ისაკაშვილი. ამ ფესტივალის, რომლის სამხატვრო ხელმძღვანელი უკვე ბერკეშვილია, საბაშო ორკესტრი სწორედ ჩვენი კამერულია, რაც იმას ნიშნავს, რომ ის მუდამ წარდგება ფესტივალის აუდიტორიის წინაშე ამ ფორუმის დღითი. დიტცენბახის მუსიკალური ფესტივალი, რომელიც შარშან მისიში დაარსდა, წელიწადში ორჯერ იმართება - მაისსა და სექტემბერში და მასში მონაწილეობენ ცნობილი მუსიკოსები და მუსიკალური კოლექტივები. შარშანდღეს შემოდგომის ფესტივალი საქართველოს პრეზიდენტის ელზარდ შუგრენაძის პაგონიანით გაიმართა. ამჟამინდელი ფორუმზე ბაგონ ელზარდის სახელს დაუკავშირდა.

ახლა კი, ერთ სახამაშინო და ვფიცობ, ჩვენი ქვეყნის კულტურული ცხოვრებისთვის საკმაოდ მნიშვნე-

ლოვან სიურპრიზსაც ვაგვიხელთ - გერმანულმა მხარემ საამოვნებით აიგოცა ლიანა ისაკაშვილი, თანისხილა და გაისიდან ფესტივალს ახალი სახელწოდება მიენიჭება - „ბორჯომი-დიტცენბახის ხელოვნების საერთაშორისო ფესტივალი“. ცხადია, ეს მხოლოდ სახელწოდების გაფართოება არ არის - მომავალი წლიდან მაისის ნაცვალად, საყარაულოდ, ივლისში დიტცენბახის ნაცვალად სავაზაფხულო ფესტივალს ჩვენი საკურთგო ქალაქი ბორჯომი უმასპინძლებს. უკვე განახლებულ და გაფართოებულ (მუსიკის გარდა წარმოდგენილი იქნება ხელოვნების სხვა სფეროებიც) ფესტივალს ორი სამხატვრო ხელმძღვანელი ეყოლება - ლიანა ისაკაშვილი და უკვე ბერკეშვილი. ამგვარად, ლიანა ისაკაშვილი კიდევ ერთ (ჩვენი ქვეყნისთვის) უპრეცედენტო შემთხვევას უყრის საფუძველს - ორმხრივ საერთაშორისო ფესტივალს, სკოლა-სკულიდან დასრულებული არ იყო, რომელსაც არაერთ ავტორიტეტულ მუსიკოსს, მუსიკოსებს წინ-

დაწინ გამოუთქვამს ამ ფორუმში მონაწილეობის სურვილი. სახისხილოა, რომ ქალბატონი ლიანის იდეა საქართველოშიც სხარულით აიგაყეს. ამ შრომე დიდად ეხმარებოდა მამუკა ხაზარაძეს, საღამველო კომპანიის „იმედი“-ს, პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულს სამსახურ-გაგანობის ვიგო ბარამიძეს, ბორჯომის გამგებულს ემზარ ასანიძეს, თუმცა, თუ სხვებსაც გაუწინდებიათ მეცნაგობისა და ხელშეწყობის, თანადგომის სურვილი, ვფიცობ, მალევე იქნება ისინი დამსახურებულნი. ასეთი ფესტივალის გამართვა კი, რასაკვირველია, კიდევ უფრო მეტად გამოაყენებს ქართულ კულტურას და ხელოვნების იერსახის შერწყმის უსივლითაობას, რომ აღარაფერი თქვათ არანაკლებად მნიშვნელოვან მოვლენაზე - ბორჯომის ხეობის გამოცხადების ხელს შეწყობასა და მისი იმიჯის, აღდგენა-განმკვიცხებაზე.

ლიანა ისაკაშვილი კვლავაც ჩვენი გვერდით არის, კვლავაც უფრება სამშობლოს და კვლავაც უფრნავს საქართველოს მომავალზე...

ზურაბ ოიაშვილი.

მოგონებანი ავტობიოგრაფიითურთ

სტენაზე ლოდინის თამაში მიყვარდა...

(მხსოვი ბავშვიდან)

მე ვთვლი, მაინც, რომ ჩემი ენერჯის, შინაგანი მამოძრავებელი ძალები, იქ ურთულესი აქცენტებია, სულ ბუნების ხილზე ვიწვევს სარტული, რადგან ორგანიზმი პოზიტივის მამოძრავებელი მის დარბაზში. ერთი, რომელიც სასტიკად ვერ იგანენ სკალინს და მეორე - ფანაგიკოსები. ამ დროს მახალისე მიწოდება მოახერხოს ისე, რომ მათ რაღაც ახალიც უთხრა, ძალიან რთულია, მაგრამ რადიკალიზირდა, ალბათ, გაგართვი თავი. ეს პიესა შეიძლება მოსკოვში გამთიყეს, როგორც სკენურა ნაწარმოები. ისე კი, მე უფრო სხვებში ვეძებ ნამდვილი ერთი მხახიობის თეატრს, ვიდრე ჩემში.

ამბობენ, თბილისში განსაკუთრებული მამოძრავებელია. ჩვენ ხომ ყველაფერს ვკარგავთ, მათ შორის მწიფობაზე კრიტიკიკობებსაც. საზოგადოების ამოწმების გაპრიმიტიულია კი, ალბათ, ყველაზე უკეთ მამოძრავებელია და თეატრის ურთიერთობიკადე ბულებში ჩანს. ბაგონო კოტე, როგორც მამოძრავებელი მის დღეს დარბაზში?

გყუილია, რომ თბილისში განსაკუთრებული მამოძრავებელია. პირიქით - ერთ-ერთი ყველაზე ცუდი მამოძრავებელია. არ იფიქროთ, რომ მე ქართულს ვედავებ რამეს, მაგრამ თბილისში პრემიერას რომ ვთამაშობ, ორი აქტი პარტეტიან ომი მაქვს. არადა, მამოძრავებელი შენი მეფისების კრიტიკიკობაში, მავით ცხოვრობ. მამოძრავებელი თუ დაკარგე, აღარაფერი აღარ ხარ. თეატრი ერთ-ერთი დარგია ხელოვნებისა, სადაც მამოძრავებელი და ხელოვნანი თანამემოქმედნი არიან. უფრო მეტიც, ხშირად მამოძრავებელი წარმოდგენის წარმატების განმაპირობებელია, ის კი, დღემდე არ იღებს მოვლერ თეატრის ისეთ ამკარა წარმატებას, რომელიც ვკვებარებუა.

თეატრზე საუბარმა ისე შემეცოლია, კინაღამ დამავიწყდა, რომ ბაგონი კოტე ორგანიზება არის დაკავშირებული ქართულ ფეხბურთთან. იგი, ერთი მანჯვალაძის შემდეგ, თითქმის შეუცვლელი კომენტატორია. მისი ხმა ყოველთვის იმ დროს მახსენებს, როცა ქართული ფეხბურთი ყოველი ქართველისთვის დღესასწაული იყო.

კომენტატორობა იგივე ხელოვნებაა, - მეუბნება ბაგონი კოტე. - მას ისევე სჭირდება ოსტატობა და ომპროვიზაციის უნარი, როგორც კარგი სპექტაკლის თამაში. ბევრი რამის გახსენება შეიძლება ქართულ ფეხბურთზე, მაგრამ ამ მოვლერებს ერთი მაინც ვადასწავლი. აგერ, ოცი წელი გავიდა, მას შემდეგ, რაც თბილისის „დინამო“ თავისი თბილისის მულობელი გახდა. ეს, მართლაც, დღესასწაული იყო! ამ სხარულს ალბათ, ვერაფერი შეეცდის, როცა 1981 წ. მე ვაუწყებთ მთელს მსოფლიოს - „Представляю, что сейчас творится в столице Грузии“.

არ მინდა, ჩემი მუხვედრა ბაგონ კოტესთან ისე დასრულდეს, რომ მოვლერებთან მარდახშიდან განსაკუთრებული წამი არ გავცოცხლდეს, წამი, რომლის შეჩერებასაც ინაგრება მახსოვს, ბაგონი კოტე გაოცებული ყვერებს: - თქვენ მე, იგილოთ, ყველაზე ძვირფას კადრს მგყვებთ, - მეუბნება და მხარია, რომ თხრობას იწყებს.

შეჩერებული წამი

მხსოვს, მე და სოფიკო მოსკოვში ვართ, ჩვენს შორის ჯერ არაფერია ნათქვამი სიყვარულზე. მოსკოვიდან 33 კილომეტრის მოშორებით რესტორანია „Русская Казка“. იქ ვართ ჩვენ და კიდევ თბილისიდან თეატრის ხუთკაციანი ჯგუფი. მოსკოვშია ქალბატონი ვერიკოც, ყველაზე ხედავს, რომ ჩვენს შორის რაღაც ხდება, მაგრამ არაფერს არაფერს იმწყებს. მამოძრავი, მოყვნილია გზები, თურმე ვერიკოც ნერვიულობს, რომ სოფიკო სასტუმროში იგვიანებს, გამუდმებით რეკავს. როგორც იქნა, წამოვიძვალეთ, გარეთ გამოვედით, შეზარხოშებული ვარ, სოფიკოს ვაცილებ, მხარზე ხელი ჩამოვლე და ვეუბნები: - ახლა გათავადა ყველაფერი, კარგად იყავი, გადავეში პირდაპირ ხრამში და დაეიძახე „Правдай“, სამინალად დავეგარდი, თვალის ძლიერ ვახვებ, ავიხილე შევით და ვხედავ სოფიკო მობრბის. ეს იყო საოცარი, განსხვავებული კადრი, რომელსაც დიდი საამოვნებით შევაჩერებდი.

მონოლოგი ეპილოგის ნაცვლად

ჩვენი უკვე ვიცხოვრეთ, მარჯანიშვილის თეატრში ჩემი თბილისი აღარაფერს დარჩა, ფაგალურად შემომაყვდა მეგობრები. ქალბატონი ვერიკოს სიგყვა მახსენდება, როცა

მარჯანიშვილის თეატრიდან ერთ-ერთ მხახიობს ასვენებდნენ: „მე დავიდალე თქვენი გახვენებით მარჯანიშვილის თეატრიდან“. ახლა დროის ამ გადასახედიდან ასაკიან ერთად გრავიკულად განვიყდი, რომ მე და სოფიკოს სიყვარულის ნაყოფი არ გაგვიჩანია. არადა, ამ ურთიერთობას ნაყოფი აუცილებლად ეკუთვნოდა, ყოფას, ალბათ, ის აიოლებს და გარკვეულწილად საყრდენადაც ის იქცა, რომ შევიგრძენი არარაობა სიცოცხლისა და სიკვდილისა, ხანდაზნ, როცა ძალიან კვლად ვარ, გამოვდევარ თითხიდან, მივესვენებ დიდ სავარძელზე და ჩუმად ყოვლოდები სიკვდილს, სცენაზე ყველთვის დილის თამაში მიყვარდა...

... მოვლერების წიგნად აიკინება წარსული, აწივად და მომავალი. ვიდავამ „რაღაც“ გამოთიონა და გავრინდა, ვიდავამ „სახლი ააგო“ და დარჩა. საერთოდ, შეიძლება იკითხო, რაგონ მოდიან და მოდიან ადამიანები „მომინახრებულ“ საყაროში და რაგონ თამაშობენ მერე დიდ სცენაზე, მაგრამ რაც არ უნდა იყოს, და მუხვედავად იმისა, რომ კვლავებზე მოვლერებებად შემორჩენილი აფიშიები-და უკვე დიდი დრო გავიდა, აქ ისეთივე სპექტაკლებს დგამენ, როგორსაც უწინ.

ესაუბრა ანა ჯანიკაშვილი.

გამოცემის ეპოქა

ხმლიშნების საერთაშორისო ცენტრის მიერ ახლახან მოწყობილმა გამოფენამ - „კოსტიუმი თეატრში“ - ინტერესი გამოიწვია და განსაკუთრებით თეატრის მოყვარულთა დიდი აუდიტორია მიიზიდა.

ჩემს არღვევდა წყნარი, კლასიკური მელოდია, „გაგოცხლებული“ მანეკენები. მათზე მორგებულ კოსტიუმები თვალს ახარებდა, მაყურებელი გტებოდა ცნობილი თეატრალური მხატვრების - დ. სიდაშონ-ერისთავის, ი. გამრეკელის, პ. თხელების, ე. ახვლედიანის, დ. კაკაბაძის, ს. ვირსალაძის, ი. სუმბათაშვილის, ა. ლაპიაშვილის, ი. ქიხიკიძის, ა. სლოინის, ი. ჩიკვაძის, ნ. ივანაძის, თ. სუმბათაშვილის, გ. მესხიშვილის, მ. ჭავჭავაძის და სხვათა ნიჭითა და ფანჯარით შექმნილი ხელოვნების შედეგებით...

გვახსოვს, გვეხმის ა. ხორავას მჭეჯარე ხმა, ვერიკოს ივლითს და მარგარიტა ვერიკოს სეფლიანი ხმები. სპექტაკლი... მას ძალზე მოკლე სივრცეზე უწერია, იგი ცოცხლობს მხოლოდ იმდენ ხანს, ხანამ მსახიობები სცენაზე არიან, დაიხურა ფარდა და... სპექტაკლი მოკვდა, აღარ არის, თვით მსახიობსაც კი არ შეუძლია იმის გახსენება, რასაც იგი სცენაზე აკეთებდა. სპექტაკლი განუშორებელია. იგი ერთ საღამოს იბადება და კვდება... ასეთია ხელოვნების ამ სახის სპეციფიკა და მით უფრო მნიშვნელოვანია მისგან რაღაცის შენარჩუნება. დღეს, უფრო ხშირად კინოს არსებობის

კოლიანის, სხვათა და სხვათა კოსტიუმები. რაგომ არ უნდა ვეყენახა ი. მეღვინეთუხუცესის, რ. ჩხიკვაძის, გ. გეგუჭკორის, ნ. შვალაბლიშვილის, კ. მახარაძის, გ. საღარაძისა და სხვათა და სხვათა საუკეთესო მსახიობთა სამოსელი, ეს ხომ ხელოვნების ნაწარმოებებია, მათში ხომ დიდ ხელოვნებას სულა ჩაქოვდა.

ჩვენ ვამაყობთ იმით, რომ დიდი ისტორიული კულტურის ერთი ვარიანტი, რაგომ არ უფროსივლით იმას, რაც მომავალ თაობებს საამაყო უნდა დარჩეს, რაგომ ვექცევით ასე დაუღუვრად იმას, რაც აღარ აღდგება, წავა და დავიკარგება წარსული...

დიდმა მსახიობმა და ქართველმა პატრიოტმა ა. ი. სუმბათაშვილმა (იუკინმა) ანდერძი დატოვა - მისი თეატრალური კოსტიუმები საქართველოში ჩამოტანათ. მისი კოსტიუმი თეატრის ხელმძღვანელობამ ეს ანდერძი შეუსრულა, თეატრის გასტროლების შემდეგ, ს. შაქარაძის გამოთავანის შესანიშნავად ნაკეთები ქართული სკიფი, რომელშიც უცხოელი მსახიობის კოსტიუმები

ეს სკიფი დიდხანს ევლით შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრის საკოსტიუმოში, შემდეგ მოიპარეს სკიფი, თეატრის ხმალს და კოსტიუმი „დაღვინდა“ და ა. შ. გადარჩა მხოლოდ ის სამი სამოსელი, რომლებიც გამოფენაზე იყო წარმოდგენილი.

სამღვარვართ, გერმანიაში, დავითაილიერ ერთ-ერთი თეატრის კულისები, სადაც ვრცელი დარბაზებია; იქ ინახავენ მსახიობთა კოსტიუმებს, დეკორაციებს, ამის ნახვას არაფერს სჯობდა. ჩვენ კი, ჩვენ ისედაც ბევრი რამ შემოგვეფარა და სანამ გვიან არ არის, იქნებ ამას მაინც მოუვაროთ, რაც გადარჩა, შეინახოთ, დავეყოთ შეიღებოს და შეიღობილიყოს, მათ ხომ უნდა იყოფინებინათ „ვისი ვორის არიან“, ვინ იყვნენ მათი წინაპრები, რა შექმნეს და რა სულიერი სიმდიდრეს ფლობდნენ. ვიფიქროთ და ვიმზრუნოთ ამას, თორემ ყველაფერი გვიან იქნება, თუ ეს უფლებები ამოეთხარეთ...

...ვიფიქროთ და ვიმოქმედოთ, ეს ყველა ჩვენთაგანის ვალია.

ნადია შალუბაშვილი.

მხარე

მონატრიპული ტეატრი

პარბზ ხანი გავიდა, რაც გვიბულის სახალხო თეატრს ახალი სახაზობით აღარ გაუხარებია მაყურებელი. ბოლოს, დიდი მონდომებითა და ადგილობრივი ხელმძღვანელობის დახმარებით, დაიბრა საქმე - ორგზის საკავშირო და რესპუბლიკური ფესტივალის ლაურეატმა დასმა წარმოდგინა მერაბ ბერაძის გრაფიკომედია „მზე ნეკერჩხლის გყეში“.

სპექტაკლი მიმდინარეობს ვერმანიაში გამარჯვების 56-ე ვლისთავს. პისასში ასახული მეორე მსოფლიო ომში ქართველი ახალგაზრდების თავდადება, მაყურებელს აღეგებს ომის ეპიზოდების გახსენებას. ახალგაზრდა მეომრები არ ეშვებიან მტერს და გმირულად სწირავენ სიცოცხლეს. ამადევევლია უკანასკნელი ამომახილი: „ჩვენ ცოცხლები ვართ, მტერმა ვერაფერი დაგვადო, ჩვენ ჩვენს დედაში, მამებში, დებსა და ძმებში ვაგრძელებთ სიცოცხლეს“. ისინი კვდებიან რწმენით, რომ სამშობლო და შთამომავლობა მათ არ დაივიწყებს.

გამოცდილ რეჟისორს, კულტურის დამსახურებულ მუშაკს - რ. თორთოლიანს, მხატვარ-დეკორატორს - შ. დონაძეს, მუსიკალურ გამგებებს - თ. ბუაძეს ცოდნა და მონდომება არ დაუკლიათ ადამიანურ გულისხმიანობას. სპექტაკლის შესაქმნელად პირველი ეპიზოდებიდან დაწყებული, ფარდის დაშვებამდე, მაყურებლის დაძაბულობა და ინტერესი არ განუღებულა.

წარმოდგენაში კარგად იგრძნობა უტეხი ქართული გენი, მონაწილენი გამომჩინებანი სიმართლით, სცენური მომენტებით უშუალოდ გახმსოვრდებით მოყვარული მსახიობები: ე. ჭლიკაძე (სვეე), გ. საყვარელიძე (ზნა), გ. აშოთია (ნიკა), ს. საყვარელიძე (ფაიკა).

ქალაქის ადგილობრივ ხელმძღვანელობასთან ერთად წარმოდგენას ესწრებოდა პიესის ავტორი მერაბ ბერაძე, რომელმაც მაღალი შეფასება მისცა ნიჭიერ სცენისმოყვარეთა ნამუშევარს და კვლავ შემოქმედებითი ძიებებით აღსავსე დღეები უსწერა მათ.

გვიბულებთ ახალმა წარმოდგენამ უთხოვლ კიდევ დაგვარწმუნა, რომ სახალხო თეატრის ამ ქალაქის სულიერი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია.

ნუნუ გომართალი.

ვიფიქროთ, თორემ მერე გვიან იქნება

„კოსტიუმი თეატრში“

სესუარს და თითქოს თეატრის მღაპრულ სამყაროში გადადიოდა. მის წინ თითქოს ცოცხლებულნი დიდი მსახიობების მიერ შექმნილი განუშორებელი სახეები - მაყურებელმა ნახა ა. სუმბათაშვილი-იუკინის პერანგი, მანგო, კილეტი, „რომელი და ჯულიეტადან“, ა. ხორავას კოსტიუმი „ივანე მრისხანედან“, ა. ვახაძის იაგოს კოსტიუმი, ე. ანჯაფარიძის კაბები სპექტაკლებიდან „ურელი აკოსტა“ და „ხეუბი ზემურად კვდებიან“, მ. ჯაფარიძის, ე. გომიაშვილის, ს. თაყაიშვილის, პ. კობახიძის, ს. ინაშვილის, ე. ვიფიძის, ე. მანჯაღაძის, ს. ჭავჭავაძის და სხვათა კოსტიუმები. აქ იყო ხელოვნური ყვავილეები, წამოსახამები, სხვადასხვა ჩაქმულობა. ყველაზე მდიდარი და მრავალფეროვანი იყო ილიკო სუხიშვილის სახელობის ქართული ბალეტის სოლიკო ვირსალაძისული გენიალური კოსტუმების ექსპოზიცია.

გამოფენამ სვედაც გამოიწვია და გაიფიქროს იმის გამო, რომ ჩვენს წინ გაიფიქრდა ოლეხაძე ნახახი სცენური შედეგები, რომლებმაც წარუშლელი კვალი დატოვეს ჩვენს სულში... წავიდა... გაქრა, ჩვენ კი

დროს, ჩვენ ათეული წლების მანძილზე ვერ გადავიღეთ და ვერ შევინარჩუნეთ მომავალი თაობებისათვის დიდ ქართველ ხელოვნათა სცენური სახეები. ვერ გადავიღეთ ვერ ერთი სპექტაკლი და ახალი თაობა ვერ იხილავს ჩვენი სცენის გოგანებს - ე. ანჯაფარიძეს, ა. ხორავას, ა. ვახაძეს, ს. თაყაიშვილსა და ბევრ სხვას, რომელთა გარეშე ჩვენი ეროვნული კულტურა წარმოუღვევლია... მოკვდა სპექტაკლები... აღარ არიან ცოცხლები ადამიანები, რომელთა ხელოვნება განუშორებელია, დაშლენი დეკორაციები და დაჭრეს, მოსაქეს ბევრი კოსტიუმი, რომლებიც მხატვრობის შედეგებს წარმოადგენდნენ.

განა გულდასაწყვეტი არ არის ის, რომ არ გადარჩა, დაჭრეს, დაკუწეს და გადააკეთეს ე. ანჯაფარიძის კაბები „მარგარიტა ვერიკოედან“, „მეღვინე“ და სხვა როლებიდან. გადარჩენილია ა. ხორავას ოგდლის კოსტიუმი, ისიც მოსკოვში, ბახრუშინის მუზეუმში, განა არ უნდა შემოგვეყენახა ი. ჭავჭავაძის ლაურენსიას, ე. გომიაშვილის ლუარსაბის ან ს. თაყაიშვილის ელინაბელის, გ. შავგულიძის, ს. თორ-

ორშობა ქალაქ ოზურგეთის ერთ-ერთ ბორცვს მოიღანახე ქქვია. მოიღანახეში (მოდი და ნახე) კარგად ასოცირდება თეატრი და თეატრალი. სწორედ აქ, ახლანდელ პავლე ინგოროყვას ქუჩაზე, ბინადრობდა ვლადიმერ ბაჯელიძე, ოზურგეთის ჭეშმარიტი კოლორიტი, საქართველოს დამსახურებული არტისტი, ოზურგეთის ალექსანდრე წუწუნავის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის მსახიობი, სანიმუშო ოჯახის თავკაცი... მასსა და მის მეუღლეს, ოზურგეთის დრამატული თეატრის მსახიობს, საქართველოს დამსახურებულ არტისტს შურა ცქიციშვილს

ბახსენება ლადიკო ბაჯელიძის ასი რთული

- ორივეს გარდასახვის დიდი უნარი დაჯილდოებული, სიღილის ოსტატებს, მაყურებლისათვის არაერთხელ განუდევინებიათ კომედიისა და კომიკურის ხიბლი, მოიღანახის დაღმართიდან მთელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ეშურებოდა ვლადიმერ ბაჯელიძე თავის სათაყვანებელი თეატრისაკენ. ოზურგეთის თეატრის 130-წლოვან ისტორიაში მან 100 ურუკელი ჩაწერა! ეს მის მიერ ამ თეატრის სცენაზე განსახიერებული 100 როლია, რომელთაგან ყველა თეატრის მატიანეს ეუთვნილებათ.

მის მიერ განსახიერებულ როლებში არის როგორც კომიკური, ისე დრამატული სახეებიც, რაც მსახიობის, როგორც ასეთი შემთხვევაში ამბობენ ხოლმე, მდიდარი საშემსრულებო პალიტრისა და მაღალი პროფესიონალიზმის წყალობა და იმაზეც მეტყველებს, რაოდენ მდიდარი შემოქმედებითი ხერხები მქონდა ჩვენს მართლაც უბაღლო ნაცარქექიას, ბავშვობიდანვე ჩვენთვის საყვარელ მსახიობს - ლადიკო ბაჯელიძეს. მარტო ეს ერთი როლი - ნაყარქექია (გიორგი ნახუცრიშვილის ამავე სახელწოდების პიესაში) მისი სამსახიობო შემოქმედების კარუსელის დერძი გახლდათ, რომლის გარშემო განხორციელებულ შთა-

მბეჭდავ სახეთა მთელი ფეიერვერკი გრიალებდა. ვლადიმერმა დიდი როლი შეასრულა იმ წარმადებებში, რაც 1968 წელს ოზურგეთის თეატრმა თბილისში გასტროლებზე მოიპოვა, რომლის შესახებაც დაიწერა კიდევ დედაქალაქის პრესაში:

„თავმდაბლად, სარეკლამო ყვირილის გარეშე ჩამოვიდნენ მახარაბელი ხელოვნების მუშაკები და, სიმართლე უნდა ითქვას, გააკვირვებს მომთხოვნი მაყურებელი. უბაღ დაინახეთ, რომ პერიფერიამში მუშაობენ სცენის ოსტატები, რომელთა უშუალო, გულწრფელი და უპერეგუნზო სიყვარულმა წვედა მხახველისა და მსმენელის გულს, თეატრის სხვა მსახიობებთან ერთად თავისი შემოქმედებითი უნარი გვიჩვენა და მაყურებელთა აღგაცება მოიპოვა სცენის ჭეშმარიტმა ოსტატმა ვლადიმერ ბაჯელიძემ“.

ამ აღიარების დასტურია ისიც, რომ იმ გასტროლებისას თბილისელები ვლადიმერ ბაჯელიძისა და შურა ცქიციშვილის საგასტროლო სპექტაკლებში წარმოქმნილი რეპლიკებით კენწაღდნენ ერთმანეთს, (სუმბათაშვილი-იუკინი, ოხ, რა ბიჭი გაუჭკადა“ - „ნაცარქექია“). „შევირცხვებს მიმოქცევა ნუნა“ („ამაღლებული სოფელი“) და

თბილისშიც ხშირად გაივლინებოდა ქალბატონ შურა ცქიციშვილის მიერ საგასტროლო სპექტაკლში ნამდურს: „ქარი შრიალებს ფოთლებში, მთვარე ამოდის ღრუბლებში, გოგონას სძინავს ლოგინში, სული ამოხდა ლოგინში“.

თეატრიდან მოიღანახის აღმართზე ამავე ბაგონ ვლადიმერს, ქართული სასცენო ხელოვნების საზოგადოებაში, სიკეთესა და სიყვარულში სანთელეთი ჩამოვყენილის, თან მიჰყვებოდა მაღლიერ მაყურებელთა მქუხარე გამოს ექო და განუზომელი სიყვარულის გრძნობა, რომელიც იმ პოპულარული სიმ-

ღერისა არ იყოს, „მძიმე და საამი გვირთია“. ოზურგეთელები დღესაც ამ სიყვარულით, მოვიხსენიებთ და პატივს მივაგებთ მოიღანახის სახალხო მოყვარულს ამ დიდებულ კაცსა და ხელოვნანს.

გურამ კუჭულია, (შაბათი).

სურამიშვილი: ქიშკარი - ე. ბაჯელიძე (ე. კანდელაკის „ამაღლებული სოფელი“), ნაცარქექია - (გ. ნახუცრიშვილის „ნაცარქექია“, მოსწვევითა სახლში არსებული თეატრის სპექტაკლი).

მუსიკა

ღმის, წინ მიიწევს კონსერვატორიის საოპერო სკულა, რაც ნათლად დადასტურა მისმა უკანასკნელმა სექციაკლებმა, წინ მიიწევს მიუხედავად იმ სიტუაციისა, რომლებიც ჯერ კიდევ თან ახლავს მის მოღვაწეობას. მხედველობაში მათქვანს ნორმალური პირობების უქონლობა სისტემატური და გვეგზავნი მთელი მუშაობის წარმართვისათვის - მთელი სასწავლო წლის მანძილზე - აბა, მამ რა ვუწოდოთ იმას, რომ სათანადო სამეცადინო სათავსოს დანატრებული დღი კოლექტივი (სოლისტები, გუნდი, ორკესტრი) იძულებული ხდება კვირა დღეებში კონსერვატორიის მეთოხე სართულის დერეფანში ჩააგაროს რეპეტიციები?

კიდევ კარგი, რომ წელიწადში ორჯერ (შემოდგომობით და გაზაფხულზე) სკულას საშუალება ეძლევა ორ-ორი კვირით გადაინაცვლოს კონსერვატორიის დიდი დარბაზის სცენაზე. და რა სახარებლო იქნებოდა, რომ ეს განგზავნივით საჭირო პერიოდები ოდნავ მაინც გახანგრძლივებულიყო.

როგორც ვიცი, საოპერო სკულაში მოღვაწეობა 11-წლიანი „პაუზის“ შემდეგ წარმატებით გახანგრძლივდა შარშან ამ დროს, რამაც დიდად გაახარა როგორც ჩვენი ნიჭიერი ახალგაზრდობა - კონსერვატორიის სტუდენტ-კოკალისტები, ისე სკულის ვეგერანები და, საზოგადოდ, მისი აღრინდელი ნაყოფიერი მოღვაწეობის ყველა თვითმხილველი.

მაგრამ, როგორც ჩანს, ასეთმა ხანგრძლივმა იძულებითმა „შესვენებამ“, სხვა უარყოფით შედეგებით ერთად, კიდევ ერთი ფრიად დასახანნი ხანგრძლივმა წარმოშვა: კერძოდ, საოპერო სკულისადმი ერთგვარი გაუცხოება ჩვენი მუსიკალური საზოგადოების მხრიდან.

ახალგაზრდებმა უბრალოდ არ იციან, ხოლო უფროსებმა თანდათან დაივიწყეს ის, თუ რა უდიდესი მნიშვნელობის მხატვრულ-ედაგოგიური ფუნქციები იყო მრავალი წლის მანძილზე კონსერვატორიის საოპერო სკულა, რომელმაც 1952 წლიდან მოყოლებული გზა დაულოცა და, როგორც იცხვიან, „საგზური“ მისცა დიდ სარბილზე განსახველად მრავალ სახელოვან ქართველ მომღერალს. საკმარისია დაუხასხელი თუნდაც მხოლოდ დიდი ქართველი მომღერალი მურაბ ანჯაფარიძე.

მურიკო ჩემი ბავშვობის სეკუნდარი და თანაკლასელი იყო. სიამაყის გრძობით ვიცი, რომ პირველმა მე წაიყვანე იგი ვიკოლის პედაგოგებთან - ქალბატონებთან ანა ჩიჯავაძესთან და ნადია ბუზოდლისთან. თვალს ვადევნებდი მურაბის მექადინებლას კონსერვატორიაში, სადაც მას დიდებული მასწავლებელი - ბატონი დავით ანდლუაძე შეუდგა. პოლი, სრული პასუხისმგებლობით შემოძლია განუხადოს, რომ თუ არა

საოპერო სკულა, მურიკო ან საერთოდ არ შედგებოდა როგორც დიდი მასშტაბის მომღერალი და არგისტი, ანდა თუ შედგებოდა, - არა ისეთი, როგორც ჩვენ (და განა მარტო ჩვენ?) ვეფიქრებდით, გვახარებდა და აღგაყვავებდა გვევლიდა! შეიძლება სხვა მაგალითების მოყვანაც. ყოველივე ამას კი იმისათვის ვამბობ, რომ დღეს ჩვენს მუსიკალურ საზოგადოებას, როგორც ჩანს, ბოლომდე არა აქვს გაყინობიერებული საოპერო სკულის ჭეშმარიტი მნიშვნელობა და როლი ქართული მუსიკალურ-თეატრალური ხელოვნების შემდგომი განვითარების საქმეში. ვასაკვირია, რომ ეს ეხება თვით იმათაც კი, ვინც თავისი სამსახურებრივი თუ პროფესიული მოვალეობის შესაბამისად - მაგალითად, კულტურის სამინისტრო, კონსერვატორიის სამხატვრო საბჭო (ორითვე გამოიხატის ვარადა), მუსიკალური კრიტიკოსები, პრესა - უბრალოდ ვალდებულნი იყვნენ დასწრებოდნენ სკულის ბოლო სექციაკლებს, მაგრამ ისინი, რუსული ირონიული გამოთქმა რომ ვისმართოთ: „при сем блистательно отсутствовали“.

გამოთქვამ რწმენას, რომ უნდობლობის თუ გულგრილობის ეს დასახანი ისერიდა დროთა განმავლობაში ვადაიღახება ქართული საოპერო ხელოვნებისა და მისი მომავლის სასიკეთოდ.

ახლა კი მოკლედ სარეკენში სექციაკლების შესახებ. სულ ოთხი წარმოდგენა გაიმართა. ერთი მათგანი გახლდათ სკულის ახალი ნამუშევარი - რაზმანინოვის თეატრ „ალეკო“ და ვერდის „რიკოლეტოს“ მეოთხე აქტი (სამი სექციაკლი) და ერთი - შარშანდელი „დაისის“.

ვიხილეთ და მოვისმინეთ ჩვენთვის ახალი შემსრულებლები - სოლისტები - კონსერვატორიის კოკალური განყოფილების სტუდენტები. უკვე ეს შეიძლება ჩაითვალოს სხეხებული სექციაკლების პრინციულ დირსებად. მთავარ „მოქმედ პირად“ კი უდავოდ მოგვევლინა გამოცდილი და ნიჭიერი მუსიკოსი რეკამ გაკიძე - კონსერვატორიის საოპერო მომზადების კათედრის გამგე და სკულის მთავარი დირიჟორი, რომლის მაღალმა პროფესიულმა კვალიფიკაციამ, საქმის სიყვარულმა და ერთგულებამ, მართლაც რომ, ჩინებული ნაყოფი გამოიღო. ეს ეხება მუსიკალური ანსამბლის ყველა კომპონენტს: დამყარებულია მუსიკური თეორიული კავშირი სოლისტებს, გუნდსა და ორკესტრს შორის, კარგად არის რეგულირებული საერთო ხმოვნების ბალანსი, ყველა შემსრულებელი ბუნებრივად „მისდევს“ დირიჟორის ხელს.

„ალეკოს“ დადგმა ისევე როგორც „დაისისა“ ეკუთვნის სკულის მთავარ ვეგერანს - რეჟისორ გივი ვახეილიძეს, რომელმაც სცენური ფართობის შემდგენლობის პირობებში შექმნა კარგად გამართული წარმოდგენები.

რაზმანინოვის „ალეკოს“ პარტიკურა თავისი ლაკონიურობის მიუხედავად ფრიად რთულ ამოცანებს სახავს შემსრულებლების წინაშე. მოვისმინეთ მთელი რიგი კარგად მომზადებული და უთუოდ პერსპექტიული ახალგაზრდა მომღერლები, შემოვირას როლის შემსრულებელი სოფიო ჯანელიძე ფლობს ლამაზი გემპრის კომპაქტურ სმას, არ გამიკვირდება, თუ მას შემდგომ ვისილავთ „დიდ“ საოპერო სცენაზე. კარგები იყვნენ ამ როლში, აგრეთვე, ინგა ნოზაძე და ნინო გზირიშვილი.

ახალგაზრდა მომღერლების გამოსვლა სახელოვან და გაქოცდილ პარტიკონსერვანთან ერთად საოპერო სკულის ძველი და ძალზე ნაყოფიერი, სახარებლო გრადიციია.

უდავოდ დასაფრთხილებელი კონსერვატორების - ნინო ლეჟიაშვილისა და ალა ჩიოიშვილის, ახალგაზრდა, მაგრამ უკვე ცნობილი რეჟისორის მაია ვახეილიძის დედალიც.

ისევე, როგორც შარშან, ძალიან დიდი წარმატებით გაიმართა „დაისის“ წარმოდგენა. შარშანზე უკვე დაწერილებით შეეხებ მას და ამიტომ, ამჯერად, ძირითადად შეეჩერებო შემსრულებელთა ახალ ჯგუფზე (სამი ახალგაზრდა მომღერალი). ესენი ვახლავან მეორეკურსელი მამუკა ლომიძე, რომელმაც ყველანი გააკვირვა კაბოს პარტიკის დამაჯერებელი შესრულებით, ასევე ნინო დოღენჯიშვილი (ნანო) და ნიკა გულიაშვილი (ცანგალა).

ისევე, როგორც შარშან, წლებსაც მოწოდების სიმძალეზე იყვნენ ნიჭიერი მომღერლები ნინო ჩაჩუა (მარო) და ვია თინიანი (მალხაზი). ოთხივე სექციაკლი კარგად უკრავდა ორკესტრი.

სექციაკლების სადადგმო ნაწილის ხელმძღვანელთა საერთო თხოვნა იყო საგანგებოდ აღმნიშნა ბუკაფორ-ლაგორატორის ჯუმბერ ნოზაძის დამსახურება.

რომ შევაჯამოთ ყოველივე მეთოქმული, შეიძლება დავსკვნათ, რომ შარშან კარგად აღებული „სტარტი“ საოპერო სკულაში წელს წარმატებით განავითარა, იმისთვის, რომ მისი სასწავლო და შემოქმედებითი მუშაობის შედეგები კიდევ უფრო მთაბეჭდავი გახდეს, საჭიროა ყოველმხრივ შეეწვიოს მას ხელი, პირველ რიგში კი, ვიმეორებ, - ნორმალური პირობები შექმნას სისტემატური მუშაობის წარმართვისათვის მთელი სასწავლო წლის მანძილზე.

კონსერვატორიის ახალმა რექტორმა, ქალბატონმა მანანა დოიჯაშვილმა, უკვე განახორციელა მთელი რიგი ძალზე საჭირო და სახარებლო ღონისძიებები სასწავლო პროცესის გაუმჯობესების ხანით. დავიწყებულ არ არის არც საოპერო სკულა: მიმდინარეობს სათანადო სარეკონსტრუქციო სამუშაოები კონსერვატორიის შენობაში, რომელთა დამთავრების შემდეგ ეს საკითხიც მოგვარდება.

მადლიერი საოპერო სკულა და მისი ხელმძღვანელობა კი, დარწმუნებული ვარ, ძალდონეს არ დაიშურებენ იმისათვის, რომ კიდევ უფრო გაამდიდროს და განავითარონ წარსულის შესანიშნავი შემოქმედებითი გრადიციები.

ბულბათ ტორაპი.

პრემიერა „განთიადის ფერია“

კიდევე ერთი შესვენარა კასონას დრამატურგიასთან

მსაპნაში დრამატურგის ალექსანდრო კასონას შემოქმედების უკვე იცნობს ქართველი მაყურებელი. კარგა ხნის წინათ კ. მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის სცენაზე წარმატებით იღვებოდა მისი პიესა „სუბიტი“ და მისი პიესა „სუბიტი“ დიდი ვერსიის მონაწილეობით.

და აი, ოთხ ათეულ წელზე მეტი ხნის შემდეგ იგივე სცენაზე განხორციელდა ა. კასონას მეორე პიესა „განთიადის ფერია“. ამ მოქმედებებთან ნაწარმოებს საუკუნოდ დიდ უღვეს ესპანური ხალხური დრამატული ლეგენდა, თარგმანი ეკუთვნის მწერალ ჯუმბერ თიომიერიას.

პიესა, რომლის პრემიერაც ახლახან გაიმართა, თანამედროვე ფსიქოლოგიურ დრამას წარმოადგენს და მოვითხოვს ერთი ოჯახის გრადიციან შექცევას დადგმა შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო ინსტიტუტის სარეჟისორო ფაკულტეტის დოქტორმა გივი ჩიქოვანის (პროფესორი) ილია იოსელიანის სახელობის) იგი წინასადასრულოდ ნამუშევარი, მასვე ეკუთვნის სექციაკლის მუსიკალური გაფორმება, სადადგმო ჯგუფის წევრები არიან მხატვრები: ნანა წიქარიძე და მაია სულხანიშვილი, კომპოზიტორი ნიკა მუხამანიშვილი, ქორეოგრაფი - ვია მარლანია.

სექციაკლში მთავარ როლებს ასრულებენ: მარინა ჯანაშია, თამარ სხირტაძე, შშია არაბული, ნინო კობერიძე, რუსიკო გრიშინკაშვილი, ნინო ბურდული, დათო ღვალაშვილი, ლევან ყოჩიაშვილი და სხვები.

ბულბათ ტორაპი.

საოპერო სკულის წინსვლა

ჩაშემდარი მარსკვლავები

მელა ჯაფარიძე. (შექმარის „რომეო და ჯულიეტა“).

სალომე ყანაილი. (უკვდავების მშეთუნახავი, გ. ნახურშივილის „კინორატა“).

ევაგენია გურაშვილი. (ა. კალმანის „მარიცა“).

სარედაქციო კოლაჟია: ბურაბ გომიანაშვილი, ნანა ღვინიაშვილი (რედაქტორი), რუსუდან მუსიგულაშვილი, გიორგი ლალიაშვილი, ზურაბ ილიაშვილი.

